

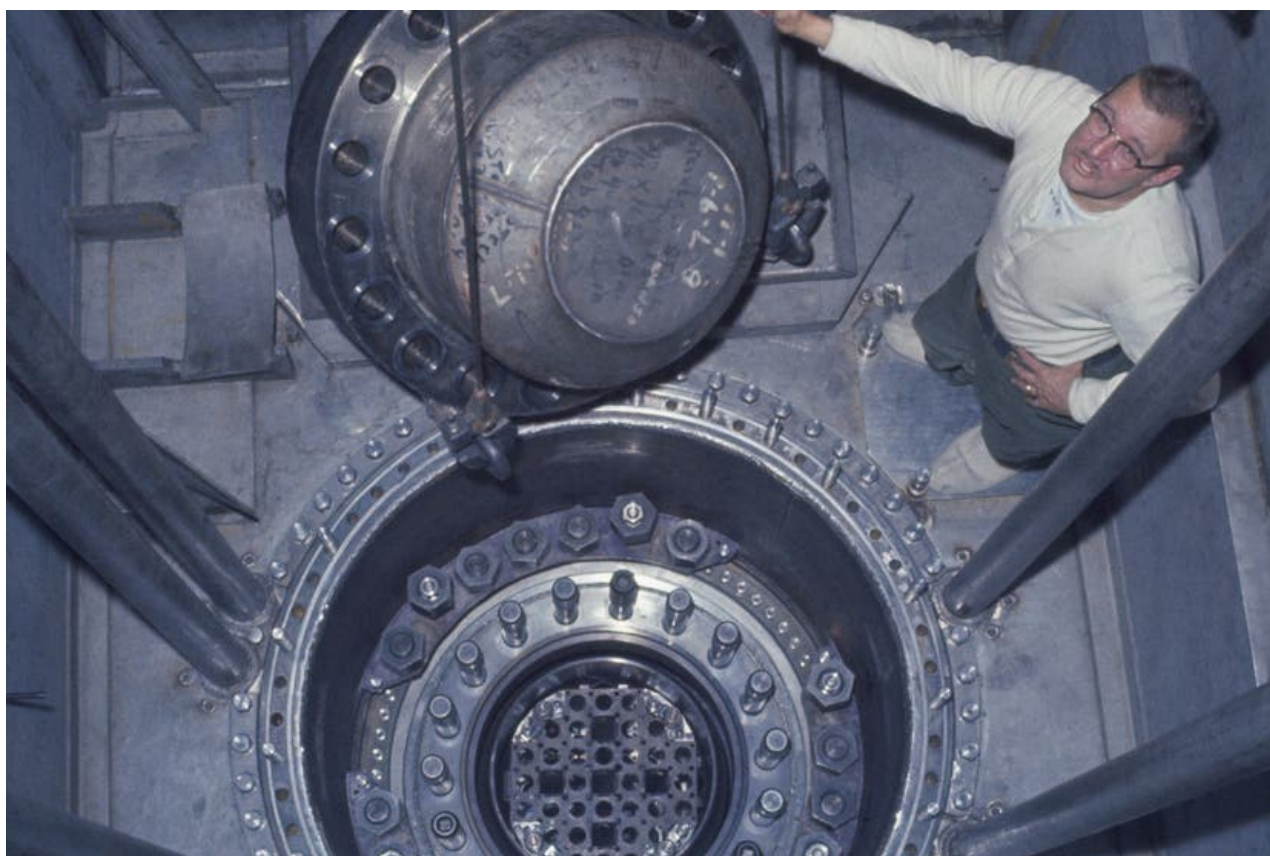
Když Pentagon vykopal tajné ledové tunely za studené války, aby ukryl atomovky

[H history.com/news/project-iceworm-cold-war-nuclear-weapons-greenland](https://www.history.com/news/project-iceworm-cold-war-nuclear-weapons-greenland)

Projekt nazvaný „Projekt Iceworm“ zní jako prostředí pro špionážní film o Jamesi Bondovi – až na to, že byl skutečný a pozůstatky představují toxický nepořádek.

Autor: Eric Niiler

Aktualizováno: 3. dubna 2019 | Originál: 27. března 2019

W. Robert Moore/National Geographic/Getty Images

Jednoho jasného, chladného dne v květnu 1959 dva důstojníci americké armády v polární výstroji hleděli přes své letecké sluneční brýle na nekonečný bílý obzor před sebou. Plukovník John Kerkering a kapitán Thomas Evans hrdinně stojící před arktickými transportéry provedli měření pro nové vojenské zařízení, které má být pohřbeno pod ledovou čepicí Grónska. Říkali tomu „Camp Century“.

Navrhované zařízení v severozápadním Grónsku bylo veřejně nabízeno jako „arktické výzkumné centrum s jaderným pohonem“ uhnížděné v divočině ledu a sněhu. Ale skutečným důvodem pro tuto základnu z dob studené války bylo vybudování a údržba tajné sítě tunelů a raketových sil propojených železničními vozy známými jako „operace Iceworm“.

Americká armáda

Fotografie jaderné elektrárny PM-2A.

Byly to napjaté dny studené války, kdy kvůli rivalitě mezi jadernými mocnostmi Spojených států a Sovětského svazu vojenští vůdci neustále plánovali nové způsoby, jak přelstít druhou stranu. Plánovači Pentagonu se domnívali, že pomocí raketoplánu 600 raket „Iceman“ s jadernou hlavicí (nové označení pro stávajícího Minutemana) tam a zpět mezi 2 100 silami, mohou své protějšky v Sovětském svazu nechat hádat. Představte si potenciálně smrtící hru atomového „mrknutí krtka“ rozprostřenou na 52 000 čtverečních mil severního Grónska.

„Potřebovali jsme rovný povrch, úroveň s méně než jedním stupněm sklonu,“ říká Evans v komentáři k filmu o armádě USA, vydaném v roce 1960, dokumentujícím průzkumnou misi pro toto místo. "To by minimalizovalo konstrukční problémy tím, že bychom mohli udržet všechny naše tunely na stejné úrovni."

Chcete-li pokračovat ve sledování videa, vypněte prosím software na blokování reklam a znovu načtěte stránku. Pokyny získáte [kliknutím sem](#).

Jakmile bylo místo usazeno, stovky vojenských inženýrů a techniků putovaly 150 mil od stávající letecké základny Thule podél severozápadního pobřeží Grónska do areálu Camp Century. V letech 1959 až 1961 se zaryli stovky stop do udusaného sněhu a vytvořili podzemní město se spacími ubikacemi, laboratořemi, kancelářemi, holičstvem, prádelnou, knihovnou a teplými sprchami pro 200 vojáků.

Americká veřejnost o projektu Iceworm nevěděla, dokud vyšetřování dánského parlamentu v roce 1997 nezveřejnilo dokumenty o tajném projektu, ale věděla o Camp Century. Když se tábor formoval, navštívily ho televizní štáby a novináři z *National Geographic* a *New York Times*. Stejně tak byla nepravděpodobná dvojice skautů, jeden z Kansasu a jeden z Dánska. Podle Kristiana Nielsena, vedoucího Centra vědeckých studií na dánské univerzitě Aarhus, vyhráli soutěž

o návštěvu Camp Century a jejich dopisy a deníkové záznamy
zaslané domů odhalily mnoho o každodenním životě v jejich
zamrzlém podzemním městě .

Camp Century byla Pentagonem postavená základna v severozápadním Grónsku, která byla veřejně propagována jako „arktické výzkumné centrum s jaderným pohonem“. Jeho skutečným účelem však bylo vybudovat a udržovat tajnou síť tunelů a raketových sil propojených železničními vozy známými jako „operace Iceworm“.

Jeřáb nakládá únikový poklop na saně. Schodiště se vejde do poklopu a nabízí východ z podzemního tábora.

Pohled na hlavní příkopový vstup do Century Camp, Grónsko.

Jeřáb spustí poklop do bočního příkopu Camp Century.

Muži umístí vazník na podporu bočních stěn tábora.

Na této fotografii z května 1962 specialisté sledují ovládací panel jaderné elektrárny, která napájela tábor.

Jeřáb umístí odpadní nádrž jaderné elektrárny.

Muži stojí před kasárnami umístěnými v grónské základně v květnu 1962

1 / 8 : [Obrazový průvod / Archiv fotografií / Getty Images](#)

Nielsen také zjistil, že vojáci žijící v podzemí se obávali vystavení radiaci z jaderného reaktoru, který poháněl stanici. "Měli jsme problém to zjistit," říká Nielsen. "Byla to pro ně starost."

Základním veřejným poselstvím Camp Century bylo ukázat, jak mohou obyčejní Američané (i když vojáci) žít a pracovat na odlehlém místě, téměř jako odrazový můstek do vesmírné kolonie. Armádní výzkumníci provedli určitou vědu, včetně vrtání prvního ledového jádra do základny grónského ledového příkrovu, jádra, které poskytovalo vědcům informace o minulém klimatu. Po celou dobu se však plánovači v Pentagonu snažili přijít na to, jak využít Camp Century ke koordinaci tajné raketové instalace.

Navzdory propagandě studené války a úžasným inženýrským výkonům podzemní instalace spojená s ledem nakonec nefungovala. Operace Iceworm byla ukončena, protože stěny sněhu a ledu se stále pohybovaly a mačkaly koleje, které nesly raketový vlak. Problémy s jaderným reaktorem si vynutily jeho odstranění v roce 1964 a do roku 1966 armáda opustila Camp Century úplně.

Nielsen říká, že experiment selhal také kvůli politice. Dánští představitelé uplatňovali politiku zákazu jaderných zbraní na dánské půdě, i když to americké armádě umožňovalo používat Grónsko jako

zastávku. A rozhořel se spor Pentagonu mezi generály v armádě – kteří chtěli vlastní raketový systém v Camp Century – a představiteli letectva a námořnictva, kteří chtěli mít kontrolu nad umístěním národních jaderných raket.

"Byla to bitva na trávníku," říká.

Camp Century byl uzavřen a inženýři usoudili, že opuštěnou stanici nakonec potopí led. O desetiletí později však oteplování v důsledku klimatických změn představovalo problém. V roce 2016 tým vědců oznámil, že rychlé oteplení grónského ledového příkrovu by mohlo vést k vystavení radioaktivnímu, toxickému a lidskému odpadu, který zůstává v Camp Century a který může unikat do potoků, které vedou do oceánu.

„Je to jen otázka času,“ říká Mike MacFerrin, autor studie z roku 2016, která problém odhalila. "Když voda dosáhne těchto pustin a dostane se k pobřeží, máme velký problém."

Hitler poslal tajnou expedici do Antarktidy v honbě za margarínovým tukem

V rámci přípravy na válku chtěl Hitler najít náhražky za produkty na bázi tuku – včetně margarínu – pro případ, že by byly odříznuty dovážené zdroje.

Přečtěte si více→

Tajné „bílé vlaky“, které přepravovaly jaderné zbraně po USA

Od té doby, co měly Spojené státy jaderné zbraně, se představitelé potýkali s tím, jak dopravit destruktivní technologii.

Přečtěte si více→

7 neobvyklých experimentů americké armády.

Naučte se příběhy sedmi programů ozbrojených sil, které nešly podle plánu, od velbloudího sboru ze starého západu až po vagony nesoucí jaderné zbraně.

Přečtěte si více→